

El Museu de la Música mostra el primer enregistrament d'‘Els Segadors’

La versió més antiga que es conserva d'*Els Segadors* data de finals de 1900. Així ho demostra la recuperació del primer enregistrament original que es coneix de l'himne nacional de Catalunya, únic exemplar que en conserva actualment el Museu de la Música de Barcelona, que es podrà visitar fins al dia de la Mercè a les instal·lacions del Museu a L'Auditori i que també **es podrà escoltar al seu web**. En relació amb els programes de documentació, conservació i digitalització del Museu, enguany s'ha fet aquesta tasca amb la fonoteca que va pertànyer al violinista i compositor Joan Manén, que es conserva al Museu juntament amb el violí i altra documentació seva, i dins de la qual s'ha trobat aquest enregistrament. *“El 1900 Joan Manén té 17 anys i és l'any de més interpretacions d'Els Segadors. Manén inicia aquest any els seus treballs de composició, el mateix any que aquest enregistrament, i el més probable és que adquireix el disc l'abril de 1901”*, assegura Enric Giné i Guix, del Departament de Sonologia de l'ESMUC i investigador d'aquesta recuperació.

La versió musical d'*Els Segadors* enregistrada és l'harmonitzada a quatre veus per Enric Morera i estrenada pel cor Catalunya Nova el 18 de juliol de 1897. La lletra d'Emili Guanyavents i Jané és la nova lletra, amb la ja aleshores tradicional tornada de *“Bon cop de falç, defensors de la terra”* d'Ernest Moliné. Gràcies a la recerca realitzada per Enric Giné, es pot assegurar que l'enregistrament fou realitzat a Barcelona entre el 27 de setembre i el 30 d'octubre de 1900, i fins i tot es pot precisar la data al 13 d'octubre de 1900, si bé les dades no donen total seguretat en aquest aspecte tan específic. Tot i això, la recerca porta a la conclusió que aquest disc és el primer enregistrament històric d'*Els Segadors*.

Això ha estat possible gràcies a un complex procés que va des de la consideració del disc com a font i l'estudi dels factors que incideixen en la reproducció d'un enregistrament com aquest, fins a tots els aspectes relacionats amb la digitalització i restauració. D'aquesta manera, el fet de tractar-se d'un disc duplicat a partir d'una matriu o màster amb base de zenc recoberta de cera demostra que la data màxima de l'enregistrament ha de ser el 1900, ja que l'equip encarregat de la gravació dirigit pel tècnic de so William Sinkler Darby -de la Gramophone Company Ltd.- va començar amb la gravació de matrius de disc de cera probablement a partir de finals d'aquest any 1900 i es tractava d'una tecnologia ja antiga per aquelles dates. Això vol dir que es tracta d'un enregistrament anterior, probablement entre 5 i 15 anys, al del cilindre conservat a l'Orfeó Català amb la lletra antiga de Francesc Alió i Milà i harmonització de Lluís Millet, actualment conservat a la Biblioteca Nacional de Catalunya i d'una interpretació molt diferent. A més, el nombre del catàleg de la companyia Gramophone per a aquest disc, el 64508, indica un seguit de dades més concretes: que es tracta d'un enregistrament fet a la Península Ibèrica, de música coral no sacra, i el moment en què va ser enregistrada la matriu, que es va poder comparar amb els diaris de treball dels tècnics de so.

En relació amb la reproducció d'aquesta versió, els paràmetres s'han ajustat amb les necessitats de l'època, una velocitat de 70.0 rpm, establerta d'acord amb el to de la versió de Morera (Si menor) i la documentació tècnica de l'època de l'enregistrament per a la reproducció de discs de 7 polzades. Això ens dóna una durada d'1 minut i 47 segons per a aquest enregistrament d'*Els Segadors*, que a partir d'ara serà accessible a tots els catalans.